

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	5.Kf.700.352/2024/5.
A felperes:	Felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	Független Rendőr Szakszervezet (felperesi képviselő címe, eljáró képviselő: dr. Oláh Tamás kamarai jogtanácsos)
Az alperes:	Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Rendőr- főkapitányság (3527 Miskolc, Zsolcai kapu 32.)
Az alperes képviselője:	dr. Gál Mária Ildikó kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	megbízási díj megfizetése iránt indított közzolgálati jogvita
A fellebbezést benyújtó fél:	felperes (24. sorszámon), alperes (26. sorszámon)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Miskolci Törvényszék 14.K.701.209/2023/23. számú ítélete

V é g z é s:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 18.000 (tizennyolcezer) forintban, az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 15.475 (tizenötezer-négyszázhetvenöt) forintban állapítja meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2021. november 1-től 2023. augusztus 31-ig (a továbbiakban: peresített időszak) a helységi Rendőrkapitányság állományában körzeti megbízottként teljesített szolgálatot; működési körzete (település1 és település2 települések) a helységi Rendőrkapitányságon kialakított körzeti megbízotti csoport működési körzetének része volt. A körzeti megbízotti beosztásához nem tartozóan rendszeresen végzett a körzeti megbízotti működési körzetén és a csoport működési körzetén kívül járőri, járőrvezetői és egyéb (TIK

küldések, átkísérések, elővezetések stb.) szolgálati feladatokat, melyek ellátásáért a rendvédelmi illetményalap 75%-ának megfelelő megbízási díj megfizetését kérte. Az ennek érdekében előterjesztett szolgálati panaszát az alperes vezetője a határozatszám1 számú határozatával megalapozatlanság miatt elutasította.

A felperes keresete

[2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a 2021. november 1. napjától 2023. augusztus 31. napjáig terjedő időszakra bruttó 985.592 forint megbízási díj és késedelmi kamata megfizetésére. A megbízási díj mértékét az illetményalap 75%-ában határozta meg; keresete jogalapjaként a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 71. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjait egyaránt megjelölte.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[3] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek bruttó 619.034 forint megbízási díjat és annak késedelmi kamatát; ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[4] A Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogcím vonatkozásában utalt a peres felek között a megelőző időszakra vonatkozóan a Fővárosi Ítéltábla által hozott 3.Kf.700.281/2022/4. számú ítéletben foglaltakra, mely szerint a státuszok huzamos betöltetlenségéből nem következik okszerűen, további bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak fennállása. A felperes az ítéltáblai döntés ismeretében, jelen eljárásban is változatlanul fenntartotta azon álláspontját, hogy az állománytábla adatai önmagukban bizonyítják a létszámhiányt. A peranyag részévé tett tanúvallomásból megállapította, hogy az állományi betöltetlenségek okán előfordul, hogy két körzeti megbízott marad egy szolgálatba beosztva, amely esetben a rendőrkapitányság teljes illetékességi területén kell eljárniuk, ugyanakkor a kieső járőrök okán felmerülő többletküldési feladatokból sem lehet konkrét következtetést levonni a felperes által ellátottként hivatkozott beosztásokra. Mindezek okán a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) és b) pontjára alapított megbízási díj igényt megalapozatlannak találta.

[5] A Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjára alapított megbízási díj igény tekintetében rögzítette, hogy azt az időközben bekövetkezett jogszabályi változások okán három időszakra lebontva szükséges vizsgálni. A 2020. november 1. és 2022. augusztus 11. közötti időszak vonatkozásában a körzeti megbízotti szabályzatról szóló 26/2015. (XII. 9.) ORFK utasítás (a továbbiakban: KMB szabályzat) 15. pontjával összefüggésben utalt arra, hogy a körzeti megbízotti csoport létrehozása nem eredményezheti a körzeti megbízott eredeti működési körzetének a megváltoztatását, annak alperes által állított kibővülését. A KMB szabályzat 21. pontja határozza meg azon esetköröket, amelyek szerint lehet a körzeti megbízottat a működési körzetéből elvonni, de ezen feltételek fennállása esetén is arra csak eseti jelleggel kerülhet sor. Az alperes nem igazolta a perben, hogy a felperes által megjelölt szolgálatok ellátása megfelelt a szabályzat 21. pontjában foglalt feltételeknek, így azok ellátása

többletfeladatnak minősült, figyelemmel arra, hogy a járőrszolgálati (és egyéb) feladatok nem tartoztak a felperes kinevezés szerinti beosztásához. A körzeti megbízotti szabályzat kógens módon meghatározza az ellátandó feladatok körét, a hivatásos állomány tagjának ehhez kell igazodni a munkaköri leírás elkészítésekor, az abban foglaltak korlátlanul nem bővíthetők. Mindez a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti megbízási díjra való jogosultságot megalapozza. A megbízási díj mértékének meghatározása során értékelte, hogy a felperes a munkaköri feladatain túl rendszeresen ahhoz nem tartozó, attól eltérő feladatokat látott el, amelyek összességében szolgálati napjainak nagyobb részét kitették, ezáltal a felperes számára jelentős többlet terhet jelentettek. Mindezek alapján az ellátott többlettevékenységgel a felperes által megjelölt 75%-os mértéket arányban állónak értékelte.

[6] A felperes KMB szabályzat módosítással érintett 2022. augusztus 12. - 2023. január 31. közötti igényét, valamint a Hszt. módosítással érintett 2023. február 1. - 2023. augusztus 31. közötti igényét nem találta megalapozottnak, amely időszakok vonatkozásában a korábban rögzítettek ellenére külön-külön vizsgálatot nem folytatott le. Utalt a KMB szabályzatot 2022. augusztus 12. napi hatállyal módosító 25/2022. (VIII. 11.) ORFK utasítás rendelkezéseire, amely a körzeti megbízotti szolgálat alapvető céljaként határozta meg a rendőrkapitányság illetékességi területén a rendőri jelenlét biztosítását (2.b.), valamint a rendőrkapitányság illetékességi területén a rendőrség hatáskörébe tartozó jogszabályban, valamint közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott, helyi bűnmegelőzési, bűnüldözési és rendészeti feladatok folyamatos ellátását, a jogsértések megelőzését, felderítését és azokra történő reagálást (2.c.). Mindezek tükrében akként foglalt állást, hogy a KMB szabályzat módosítása a felperes részére új munkaköri feladatokat nem határozott meg, mindössze a korábbi feladatellátás területi határát módosította a 2.b. és 2.c. pont szerinti feladatok vonatkozásában. Amennyiben jogi norma az adott munkakörre nézve kógens módon meghatározza az ellátandó feladatok körét, a munkáltatónak ehhez kell igazodnia a munkaköri leírás elkészítésekor. Ugyanakkor az adott beosztásba tartozó feladatokat szabályozó norma abban az esetben lehetne jogszabályba ütköző, amennyiben magasabb szintű jogi norma meghatározná a körzeti megbízottak feladatait, azonban ilyen norma nincs, figyelemmel arra, hogy a Belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről szóló 30/2015. (VI.16.) BM rendelet (a továbbiakban 30/2015. BM rendelet) 2. számú melléklete sem tartalmaz az egyes beosztásokhoz tartozó munkaköri feladatmeghatározást, amellyel a módosított KMB szabályzat tartalma ütközne. A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.700.405/2023/5. számú döntésében foglaltak szem előtt tartásával úgy foglalt állást, hogy a működési körzeten kívül végzendő területi járőrözés összeegyeztethető a körzeti megbízotti feladatokkal, mert az megfelel a KMB szabályzat 2022. augusztus 12. napjától módosított 50. pontjában foglaltaknak, mert az a működési körzetének közbiztonsági helyzetére nem jár hátránnyal és a 2. pont a) alpontjában foglalt feladatok ellátását nem veszélyezteti. Érvelése szerint az alperes törekedett arra, hogy a felperes részére a járőrözési feladatokat a saját feladatellátási kötelezettsége szem előtt tartásával ossza ki. Arra is utalt, hogy a módosult KMB szabályzat 25. pontja alapján a kísézői feladatok a körzeti megbízottak esetében már nem tilalmazottak. Mindezek okán mind a KMB szabályzat módosításával érintett 2022. augusztus 12. - 2023. január 31. napja közötti, mind a Hszt. módosításával érintett 2023. február 1. - 2023. augusztus 31. közötti időszak vonatkozásában arra a jogi következtetésre jutott, hogy a körzeti megbízotti feladatok lényegében átfedésbe kerültek a járőri feladatokkal, ezen túlmenően az illetékességi területük is kiterjesztésre került, így a szabályzat módosítása nem ellentétes a Hszt.-vel, ugyanígy a 30/2015. BM rendeletben foglaltakkal sem. Mindezek okán 2022. augusztus 12. napjától a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjára alapított megbízási díj igényt többletfeladat ellátás, valamint jelentős

többletmunka hiányában nem találta megalapozottnak, így ezen időszakokra a keresetet elutasította.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[7] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes és a felperes is fellebbezést terjesztett elő.

[8] Az alperes a fellebbezésében annak tartalma szerint – az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezését nem támadva – elsődlegesen annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte; másodlagosan az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatását azzal, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által az illetményalap 75%-ában meghatározott megbízási díjat 50%-os mértékben állapítsa meg. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Hszt. 71. § (1)-(6) bekezdéseiben, 45. §-ában, valamint a 30/2015. BM rendelet 2. számú mellékletében foglaltakat. Mindezekon felül az elsőfokú bíróság jogszabálysértő módon, tévesen értelmezte a KMB szabályzat 2. pontjában, 3. pont d) alpontjában, továbbá a 15., 18., 20., 21., 22., 24., 25., 31., 37., 57-58., 61-63. pontjában írt, 2022. augusztus 12. napjáig hatályban lévő rendelkezéseket. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásának alapjául szolgáló tényállást és a per elbírálása szempontjából irányadó jogszabályi rendelkezéseket helyesen állapította meg, ám a helyesen megállapított tényállás elemeinek a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel történő összevetése során – a felperes kereseti kérelmét részben elutasító rendelkezés kivételével – téves következtetésekre jutott.

[9] Érvelése szerint a per adatai nem támasztották alá, hogy a felperes rendszeresen járőri feladatokat, járőrszolgálatot látott el, melynek oka a járőr státuszok alacsony száma volt. Önmagában az alapján, hogy a felperes a működési körzetén kívül is ellátott ilyen feladatokat, nem jelenthető ki megalapozottnak, hogy járőr beosztásba tartozó feladatot látott volna el. Nem vitatta azon ítéleti megállapításokat, amely szerint a körzeti megbízott és a járőr külön beosztás, melyekhez tartozó feladatokat két külön szabályzat tartalmazza; továbbá azt sem, hogy a körzeti megbízott közterületi tevékenysége a körzeti megbízotti beosztáshoz tartozó, míg a járőri feladatok és a járőrszolgálat ellátása a járőr beosztáshoz tartozó feladat. Azon ítéleti megállapításokkal is egyetértett, hogy a KMB szabályzat értelmében a körzeti megbízottnak a szolgálatteljesítési ideje legalább 70%-ában közterületi tevékenységet kell végeznie, amely elsődlegesen a működési körzetében kell, hogy történjen. Azonban – érvelése szerint – a helytállóan megállapított tényekből azt a téves és jogszabálysértő következtetést vonta le az elsőfokú bíróság, hogy a körzeti megbízott által ellátott közterületi szolgálat lényegében csak akkor tekinthető a körzeti megbízotti beosztásba tartozó feladatnak, ha azt a körzeti megbízott a működési körzetében és járőrrel közösen végzi. Az elsőfokú bíróság a KMB csoport létrehozásának céljával ellentétesen jutott arra a következtetésre is, hogy főként a TIK küldések során a felperes rendszeresen a működési körzetén, illetőleg a csoportműködési körzetén kívül hajtott végre járőrfeladatokat.

[10] A másodlagos fellebbezési petítuma kapcsán azzal érvelt, hogy a rendvédelmi illetményalap 50%-ának megfelelő megbízási díj megalapozott felperesi érvelés esetén is elegendő lehet a többletfeladatok kompenzálására, figyelemmel arra, hogy a megállapított, az illetményalap 75%-ában meghatározott díjazást sem a munka bonyolultsága, sem az eredeti

munkaköri feladatokhoz viszonyított időigénye, annak gyakorisága, sem a többlettudás nem alapozzák meg.

[11] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségében marasztalását kérte. Rámutatott: a körzeti megbízott járőrszolgálatba csak kivételesen osztható be, kizárólag a működési körzetében, járőrrel közösen. Ebből következően a működési körzetén kívül, akár a körzeti megbízotti csoport működési területén sem vehető igénybe járőrszolgálatra. A körzeti megbízotti csoport működési körzete tehát nem arra ad felhatalmazást az alperesnek, hogy azon belül bármilyen rendészeti feladatot ellásson a körzeti megbízott. A kísézői feladatok ellátásának pedig azért van jelentősége, mert ezen feladatok kifejezetten tilalmazottak a körzeti megbízottak számára. A megbízási díj mértékének vitatása kapcsán hangsúlyozta, az alperes nem fejtette ki, hogy milyen körülményt értékelt az elsőfokú bíróság jogszabálysértően. Ezen felül utalt arra, hogy keresetét a Hszt. 71. § (1) bekezdés mindhárom pontjára alapította.

[12] A felperes a fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett részében változtassa meg, a felperes teljes keresetének adjon helyt, ezáltal további bruttó 366.558 forint megbízási díj és további 39.797 forint elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezze az alperest, valamint marasztalja a másodfokú jogtanácsosi munkadíjban, melynek összegét 18.000 forintban jelölte meg. Kiemelte: fellebbezése kizárólag az elutasított, 2022. augusztus 12-től 2023. augusztus 31-ig terjedő időszakra vonatkozó megbízási díj megfizetésére irányul. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) és c) pontját, valamint (5) bekezdését, a 30/2015. BM rendelet 2. számú mellékletét, ezzel összefüggésben a KMB szabályzat rendelkezéseit, különösen annak 2. és 21. pontját; valamint a Járőr- és őrszolgálati szabályzatról szóló 13/2017. (III. 24.) ORFK utasítás (a továbbiakban: járőrszabályzat) rendelkezéseit; ezen túlmenően a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 23. §-át és 24. § (1) bekezdését; valamint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1)-(2) bekezdéseit, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 263. § (1) bekezdését és 267-268. §-ait. Analógiaként utalt a Kúria Kf.III.45.173/2021/4. számú döntésében foglaltakra. Rámutatott, hogy a 30/2015. BM rendelet 2. számú melléklete alapján határozható meg, hogy az egyes beosztásokhoz milyen munkaköri feladatok társulhatnak; ily módon a KMB szabályzat módosítása a Hszt.-vel és a 30/2015. BM rendelettel is ellentétes. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.700.459/2023/4. és 5.Kf.700.543/2023/4. számú ítéleteire, melyek rámutattak, hogy a KMB szabályzat módosításával teljesen kiüresedne a körzeti megbízotti beosztás tényleges és lényeges tartalma, amely elsősorban a szabályzat. 2.a) pontja szerinti területen az ott meghatározott feladatok ellátása. A Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben hangsúlyozta, a bizonyítás nem csupán tényadatokon, hanem megalapozott következtetéseken is alapulhat. Ilyennek tekintendő az is, ha a létszámbeli hiány az állománytáblából megállapítható, úgy azokat a feladatokat szükségszerűen a hiányzó létszám helyett másoknak kell ellátniuk; s e körben az elsőfokú bíróság a peranyag részévé tett tanúvallomást sem értékelte megfelelően.

[13] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett részében történő helybenhagyását, a felperes fellebbezésének elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását. Hangsúlyozta, a felperesnek a KMB szabályzat módosítását követően is olyan feladatokat kellett ellátnia, mint amit korábban számára a működési körzetén belül már előírtak; a változás abban nyilvánult meg, hogy az a rendőrkapitányság illetékességi területére bővült. A 30/2015. BM rendelet csupán a szolgálati beosztásokat nevesíti, az egyes beosztásokhoz tartozó munkaköri feladatokat egyéb szabályozók határozzák meg: jelen esetben a KMB szabályzat. Azt is kiemelte, a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem jelölt meg konkrétan egyetlen olyan, általa ellátott feladatot sem, amelyet a KMB szabályzat nem tartalmaz, illetve részletesen nem indokolta, hogy az általa ellátott feladatok miért nem illeszthetők be a körzeti megbízott beosztásába. A Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontjával kapcsolatosan pedig a felperes nem bizonyította, hogy ideiglenesen megüresedett vagy betöltetlen szolgálati beosztás ellátása céljából került igénybevétele.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[14] Az alperes fellebbezése alaptalan, a felperes fellebbezése – az alábbiak szerint – megalapozott.

[15] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján túlnyomórészt helyesen rögzítette a tényállást, a releváns jogszabályi rendelkezéseket felhívta, ám azokból részben (a második és harmadik kereseti időszak vonatkozásában) helytelen jogi következtetést vont le.

[16] A másodfokú bíróság elöljáróban – a KMB szabályzat módosításával nem érintett időszakra vonatkozóan – leszögezi, hogy a kialakult bírói gyakorlat az alperes által kifogásolt, fellebbezéssel érintett kérdésekben már állást foglalt, így arról is, hogy az állománytáblában rendszeresített beosztásokhoz tartozó feladatokat a munkáltató a munkaköri leírásban egyoldalú utasításával rögzítheti, a munkaköri feladatok meghatározása azonban nem lehet önkényes. A munkáltató egyoldalú utasítási jogával kizárólag az állománytáblában rendszeresített beosztás keretein belül határozhatja meg azokat a ténylegesen ellátandó feladatokat, melyeket a hivatásos állomány tagja jogosult és köteles ellátni. Az alperesnél a felperes körzeti megbízotti beosztása az állománytáblában rendszeresített, egyúttal a kinevezésében rögzített szolgálati beosztás, ily módon munkakörének kiterjesztő értelmezésére nincs lehetőség. A rendvédelmi szerveknél, így az alperesnél ellátandó beosztások kógenssek, azok szervezeti hierarchiája, besorolása jogilag rendezett; ezen túlmenően a KMB szabályzat, valamint a járőrszabályzat rendelkezéseiből is egyértelműen következik, hogy a körzeti megbízotti feladatok és a járőr feladatok ellátása elválik egymástól. Ezért az elsőfokú bíróság a 2020. november 1. és 2022. augusztus 11. közötti első kereseti időszak vonatkozásában helytállóan állapította meg, hogy a munkáltató egyoldalú

utasítása alapján végzett feladatok nem a felperes kinevezése szerinti beosztásához tartozóak voltak.

[17] A KMB szabályzat 37. pontja alapján a körzeti megbízottnak a szolgálatteljesítési idejének legalább 70%-ában közterületi tevékenységet kell ellátnia, ugyanakkor az alperes értelmezésével ellentétben nem bármely közterületen, hanem saját működési területe közterületén; a közterületi szolgálat egyébként sem feleltethető meg a járőrszolgálatnak. Mindezekon felül a módosítás előtti KMB szabályzat 24. pontja nem tette a körzeti megbízott feladatává a járőrszolgálat ellátását, csupán annak lehetőségét teremtette meg, hogy a körzeti megbízott – alapvetően a működési körzetében – járőr vezetőjeként közterületi szolgálat végrehajtására járőrrel közösen beosztható legyen.

[18] Az elsőfokú bíróság arra is helytállóan hivatkozott, hogy a KMB csoport létrehozása a KMB szabályzat 3/d. és 15. pontjában foglalt szabályozásból következően nem jár azzal a következménnyel, hogy a körzeti megbízott eredeti működési körzete megváltozna, az a KMB csoport működési körzetével kibővülne. A körzeti megbízotti csoport létrehozásának a célja, továbbá annak megítélése, hogy mely feladatok ellátása tartozik a felperes körzeti megbízotti beosztásához és melyek haladják meg azt, olyan kérdés, melynek jogértelmezését a Kúria már elvégezte; ezen álláspontjától a másodfokú bíróság eltérni nem kíván. A Kúria a körzeti megbízott által működési körzetén kívül végzett járőri feladatokkal összefüggésben több határozatában kimondta: amennyiben a körzeti megbízott hosszabb időszakon át, rendszerszintűen a beosztásához nem tartozó feladatkört ellátja, a járőrfeladatokat a körzeti megbízotti működési és csoportműködési körén kívül nem eseti, hanem napi rendszerességgel végzi, az többletszolgálatnak minősül, így annak ellentételezésére jogosult (Kf.VII.45.176/2021/4., Kf.VII.45.184/2021/4.). Az elsőfokú bíróság ezzel egyezően helytállóan mutatott rá, hogy a KMB szabályzat egyértelműen meghatározza, hogy a körzeti megbízott járőrfeladatokat milyen szűkítéssel hajthat végre. Ebből az következik, hogy amennyiben ettől eltérően teljesíti a járőri feladatokat, megbízási díjra jogosult.

[19] Az elsőfokú bíróság bizonyítékokkal alátámasztottan (felperes által csatolt, alperes által nem vitatott kimutatások, TIK küldési naplók, tanúvallomás) annak is megfelelő indokát adta, hogy a felperes ezen többletfeladatokat nem eseti jelleggel, hanem rendszeresen látta el, amely feladatok szolgálatai többségét érintették. Mindebből helyesen vont le az elsőfokú bíróság azon következtetést, hogy a felperes szinte minden szolgálatban a saját működési körzetén kívül is látott el szolgálati feladatokat. Helyesen értékelte, hogy a felperes a járőr feladatokat a körzeti megbízotti működési és csoportműködési körén kívül nem eseti, hanem napi rendszerességgel látta el, melyre nem adott jogalapot a KMB szabályzat 24. pontja, valamint 2. pont b)-c) alpontjai, miután ezek a feladatok nem a felperes kinevezés szerinti beosztásához tartozóak. A Kúria következetes – a perben is irányadó – gyakorlata szerint a munkáltató utasítása alapján a hivatásos állomány tagja ugyan esetenként köteles ellátni a beosztása szerinti tevékenységhez nem tartozó feladatokat, az ilyen jellegű feladat tartós ellátása ugyanakkor nem maradhat ellentételezés nélkül (Kf.VII.39.523/2021/4., Kf.VII.39.525/2021/3.).

[20] Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, hogy a KMB szabályzat egyértelműen meghatározza, hogy a körzeti megbízott járőr feladatokat milyen szűkítéssel hajthat végre. Ebből az következik, hogy amennyiben ettől eltérően teljesíti azokat, megbízási díjra jogosult. Lényeges azt is hangsúlyozni, az eldöntendő kérdés nem az volt, hogy a TIK jogszerűen utasíthatta-e a felperest, hanem az, hogy ezekért a többletfeladatokért a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pont szerinti ellentételezésre jogosult-e. Összegezve, az elsőfokú bíróság ezen (első) kereseti időszak tekintetében helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperest a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján a megbízási díj megilleti.

[21] Az ezen időszakra megítélt megbízási díj mértékével összefüggésben a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá:

[22] Miután az alperes nem állapított meg és nem fizetett megbízási díjat a felperesnek, azt az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében határozhatta meg; a másodfokú bíróságnak a felülbírálat keretében az elsőfokú bíróság ezen mérlegelési tevékenységének jogszerűségét kellett vizsgálnia. Ezzel összefüggésben a legfontosabb kérdés a hatásköri anyagi jogi szabályok vizsgálata, az, hogy a jogilag kötött mérlegelés a jogszabályok keretei között történt-e. Amennyiben ugyanis a jogszabály a mérlegelés szempontjait meghatározza, a másodfokú bíróságnak a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között azt kell megítélnie, hogy az elsőfokú bíróság a döntése meghozatalánál érvényesítette-e ezeket a törvényi előírásokat.

[23] Kétségtől mérlegelési jogkörnek felel meg az a jogalkotói megoldás is, ha a jogszabály valamely jogkövetkezmény mértékét meghatározott tartományban („től-ig” keretben) fejezi ki konkrét mérlegelési szempontok nevesítése nélkül, amely jelen ügyre vonatkoztatva azt jelenti, hogy a Hszt. 71. § (5) bekezdésében rögzített, az illetményalap 50-200%-ban megállapítható megbízási díj meghatározása mérlegelési jogkört jelent. Ehhez kapcsolódóan a Belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 31/2015. BM rendelet) 35. § (6) bekezdése jeleníti meg a mérlegelés szempontjait, amely szerint a helyettesítési díj mértékét a többletfeladat nagysága, a megbízással járó többletterhek, a helyettesített szolgálati beosztás besorolása alapján a Hszt. 71. § (4) és (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével kell meghatározni. Ezen mérlegelési pontok mentén kellett az ítéltáblának megvizsgálnia, hogy melyek voltak az elsőfokú bíróság mérlegelésének szempontjai, és azokat okszerűen vette-e figyelembe.

[24] Az ítéltábla megállapította – annak szem előtt tartásával, hogy a jogszerűségi kontroll a másodfokú bíróság számára felülmérlegelési lehetőséget nem biztosít –, hogy az elsőfokú bíróság az elvégzett mérlegelési tevékenysége során az anyagi jogszabály (Hszt. 71. § (5) bekezdése) által meghatározott tartományban maradt, amikor a megbízási díj mértékét az illetményalap 75%-ban határozta meg; ezen felül az általa figyelembe vett és ítéletének [89]-[91] bekezdéseiben ismertetett mérlegelési szempontok beilleszthetők voltak a 31/2015.

BM rendelet 35. § (6) bekezdése szerinti kritériumok közé. A jogi indokolásban leírtak alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság az arányosság vizsgálatánál értékelte, hogy a felperes rendszeresen és visszatérően végezte a beosztásába nem tartozó feladatokat, ugyanígy azt is, hogy több különböző típusú feladatot látott el; ezen felül figyelembe vette, hogy megbízási díj nem csupán akkor jár, ha a felperes a saját beosztásánál magasabb beosztásba tartozó feladatokat lát el. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem korlátaira figyelemmel kellően indokolt döntést hozott arról, hogy miért fogadta el a felperes által megjelölt mértékű megbízási díjat, mellyel szemben az alperes nem terjesztett elő a perben olyan konkrét bizonyítékokkal alátámasztott érvelést, amely miatt indokolt lett volna az elsőfokú bíróság által részletezett mérlegelési szempontok felülbírálata.

[25] A másodfokú bíróság a továbbiakban a 2022. augusztus 12. - 2023. január 31., valamint a 2023. február 1. - 2023. augusztus 31. közötti időszakra igényelt megbízási díjjal összefüggésben elfoglalt, a keresetet e körben elutasító ítéleti álláspontot vizsgálta.

[26] A Kp. 78. § (1) bekezdésében található utaló szabály a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) bizonyításra vonatkozó szabályait rendeli alkalmazni a közigazgatási perjogban, így a bizonyítási érdek Pp. 265. § (1) bekezdésében foglalt szabályát is. A bizonyítási érdek és a bizonyítási teher összefüggő fogalmak, a bizonyítási teher azt mutatja meg, hogy a bizonyítás elmaradása vagy sikertelensége következményeit kinek kell viselnie. A bizonyítás sikertelensége azt jelenti, hogy az adott tényállítás bizonyítatlan maradt, vagyis a bíróság a tényállítást valós tényként elfogadni nem tudja, aminek következménye a közigazgatási cselekmény (munkáltatói döntés) jogszerűségének elismerése, ezáltal a kereset elutasítása.

[27] Az ítéltábla a fentiekkel összefüggésben kiemeli: a perek tisztességes lefolytatásának jogába tartozik a bíróság részéről a jogszerű tájékoztatás (Kfv.V.35.009/2018/10.). A közszolgálati perekben a bizonyítási kötelezettségről történő tájékoztatás kiemelt jelentőséggel bír, mert ezekben a jogvitákban a bíróságnak jellemzően nem jogkérdést kell elbírálnia. A bizonyítási teher kiosztásában megnyilvánuló tájékoztatási kötelezettség célja annak biztosítása, hogy a fél bizonyítási indítványait a jóhiszemű és célszerű pervitel követelményeinek megfelelően előterjeszthesse. A felet – függetlenül attól, hogy jogi képviselővel jár-e el – tájékoztatni kell arról, hogy a bíróság mely tényállításait ítéli olyannak, amelyek bizonyításra szorulnak. A tájékoztatásnak az adott tényállításokra vonatkozóan egyediesítettnek és teljes körűnek, valamennyi elbírálásra kerülő kérelemre kiterjedőnek kell lennie.

[28] A felperes – a kereseti kérelméből kitűnően és a fellebbezési ellenkérelmében leírtak szerint is – a kereseti kérelmét a Hszt. 71. § (1) bekezdésének mindhárom, azaz a), b) és c) pontjaira is alapította. Az elsőfokú bíróság a 6. sorszám alatti jegyzőkönyvből kitűnően egy teljesen általános, minden konkrétumot nélkülöző bizonyítási kioktatást adott, amely kizárólag a jogszabályszöveg idézését, megjelenítését tartalmazta (6. ssz. jegyzőkönyv 2. oldal, harmadik bekezdés). Az elsőfokú bíróság a 2. és 3. kereseti időszak vonatkozásában nem találta megalapozottnak a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjára alapított kereseti kérelmet,

így az a) és b) pontban foglalt tényállásokat is vizsgálnia kellett. Ám az a) és b) ponttal összefüggésben úgy utasította el a kereseti kérelmet, hogy egyediesített bizonyítási kioktatást előzetesen nem adott. Nem volt tekintettel arra, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontja esetében egy teljes betöltetlen beosztás (munkakör) ellátását; a b) pont esetében pedig egy (a beosztás ellátásában tartósan akadályozott) személy helyettesítését kell ezen jogcímekhez kapcsolódóan a felperesnek bizonyítania, arra vonatkozó tényállításokat tenni. Nem tért ki arra, hogy az a) és b) pontok vonatkozásában melyek az anyagi jogi szabályok szerint jelentős tények és ezzel összefüggésben a felperesnek mit kell bizonyítania. Arra sem volt figyelemmel, hogy a bizonyítási kioktatásnak – szükség esetén – ki kell terjednie a Pp. 265. § (2) bekezdésében szabályozott ún. bizonyítási szükséghelyzet fennállására, amely a bizonyítási teher megfordulását eredményezi; ugyanígy a közszolgálati jogvitákra irányadó, a Kp. 79. § (2) bekezdésében foglalt speciális bizonyítási szabályra is. Csak ezen kioktatást követően értékelhette volna a felperes terhére, hogy mindezen tényállítási és bizonyítási kötelezettségével szemben igényét a továbbiakban is pusztán arra alapítottan tartotta fenn, hogy az állománytábla adatai önmagukban bizonyítják a létszámhiányt. Ezzel ellentétes következtetés az elsőfokú ítélet által hivatkozott 3.Kf.700.281/2022/4. számú döntésből sem vonható le. Mindezek hiányában az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás sem lehet teljes.

[29] Az továbbá, hogy a perbeli időszakban a rendőrkapitányságon több járőri, illetve járőrvezetői státusz időszakosan nagyobb számban betöltetlen volt, csak a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogcím tekintetében bírhat relevanciával, ám a fentebb kifejtetteknek megfelelően nem nélkülözheti a további bizonyítási eljárás lefolytatását. A Hszt. 71. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jogcím ettől teljesen elkülönül, ahol egy konkrét, a szolgálati beosztás ellátásában tartósan akadályozott személy helyettesítéséről lehet szó. Mindebből az következik, hogy tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor ugyanazon jogi indokolás mentén utasította el a 2. és 3. kereseti időszakra vonatkozóan a Hszt. 71. § a) és b) pontjára egyaránt alapított kereseti igényt. Ez azt is jelenti, hogy a b) ponttal összefüggésben az elsőfokú ítélet elkülönített jogi álláspontot, érvelést nem tartalmaz, annak ellenére, hogy - a fentebb kifejtettek szerint - ezen jogcím az a) ponttól eltérő releváns tények vizsgálatát igényli.

[30] Az elsőfokú bíróságot tehát terheli a fentiekben részletezett kioktatási, valamint ahhoz kapcsolódó – szükség szerinti – vizsgálódási kötelezettség. Miután az ehhez kapcsolódó tényállási elemek hiányában a másodfokú bíróság nem rendelkezett az elsőfokú ítélet megváltoztatásához szükséges adatokkal, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Kp. 110. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította, mivel az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem volt lehetséges.

[31] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban az alábbiakat kell szem előtt tartania:

[32] A 2. kereseti időszak tekintetében a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pont szerinti jogcím vizsgálatakor értékelnie kell, hogy a KMB szabályzat 2022. augusztus 12. napjától hatályos, annak 2. pont b)-c) alpontjait és 44. pontját érintő módosításai nem sérthetik a 30/2015. BM rendelet szolgálati beosztásra vonatkozó szabályait (2. sz. mellékletét), ezzel együtt a Hszt.-nek a besorolásra (114-119. §), valamint az illetmény meghatározására (154-162. §) kialakított kógens rendelkezéseit sem, mellyel összefüggésben nem lehet olyan értelmezésre jutni, hogy a körzeti megbízotti beosztás magában foglalná a járőri beosztás majdnem valamennyi feladatát (2.Kf.700.405/2023/5., 2.Kf.700.459/2023/4.) A felperesnek kell megfelelő tényállítást tennie arra, hogy az általa ellátott, a keresetében megjelölt feladatok miért nem illeszthetők be a körzeti megbízotti beosztásába.

[33] Az elsőfokú bíróság - a 3. kereseti időszak kapcsán - azt sem hagyhatja figyelmen kívül, hogy 2023. február 1. napjától a Hszt. 71. § (3) bekezdése értelmében a hivatásos állomány tagja akkor jogosult megbízási díjra, ha az (1) bekezdés c) pontja szerinti többletfeladat ellátásával jelentős többletmunkát végez, és a szolgálati beosztáshoz nem tartozó feladatkörrel való megbízás nem eseti jellegű. A nem eseti jelleg a módosítást megelőzően is követelmény volt (azt a bírói gyakorlat egyértelműen kialakította), ugyanakkor - többletfeladat ellátása esetén - a jelentős többletmunka végzése külön vizsgálandó, konjunktív tényállási elem, amely esetében a bizonyítási érdek a felperest terheli.

[34] Amennyiben az elsőfokú bíróság mindezen vizsgálati szempontok tükrében arra a jogi következtetésre jut, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti jogcímen a felperes sem a kereseti időszak második, sem a harmadik időszakára megbízási díjra nem jogosult, úgy nem mellőzhető a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) és/vagy b) pontja szerinti jogcímek – megfelelő, a [28] bekezdés szerint részletezett bizonyítási kioktatást követő – tételes, és egymástól elkülönült vizsgálata, majd indokolása. Az elsőfokú bíróságnak tehát az új eljárásban a fentiek szerint meghatározott logikai rendben kell az egyes kereseti jogcímek vonatkozásában a jogi álláspontját levezetnie.

[35] A Fővárosi Ítéltábla a Kp. 110. § (3) bekezdése értelmében a peres felek másodfokú eljárásban felmerült költségének összegét csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság dönt, az eljárást befejező határozatában.

[36] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 112. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2024. november 6.

dr. Németh Andrea s.k.	dr. Rác Krisztina s.k.	dr. Bicskei Ildikó s.k.
a tanács elnöke, előadó	bíró	bíró